Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. rugsėjo 27 d.*

„Konkurencija — Karteliai — Nyderlandų kelių dangos bitumo rinka — Sprendimas, kuriuo konstatuojamas EB 81 straipsnio pažeidimas — Neteisėto elgesio inkriminavimas — Baudos — Bendradarbiavimas per administracinę procedūrą — Didelė papildomoji vertė — Vienodas požiūris“

Byloje T-347/06

Nynäs Petroleum AB, įsteigta Stokholme (Švedija),

Nynas Belgium AB, įsteigta Stokholme,

atstovaujamos baristerės A. Howard, solisitorių M. Dean ir D. McGowan,

ieškovės,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre, padedamo advokato L. Gyselen,

atsakovę,

dėl prašymo, visų pirma, panaikinti 2006 m. rugsėjo 13 d. Komisijos sprendimą C(2006) 4090 galutinis dėl proceso pagal [EB] 81 straipsnį [Byla Nr. COMP/38.456 – Bitumas (Nyderlandai)] arba sumažinti šiuo sprendimu ieškovėms paskirtą baudą,

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Jaeger, teisėjai N. Wahl ir S. Soldevila Fragoso (pranešėjas),

posėdžio sekretorius N. Rosner, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. birželio 15 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

1 Grupės *Nynas* pagrindinė veikla susijusi su bitumo ir nafteninių alyvų gamyba ir pardavimu. *Nynäs Petroleum AB* (toliau – *Nynäs AB*), patronuojančioji grupės Nynas bendrovė, veikianti Švedijoje, savo veiklą bitumo srityje kontinentinėje Europoje vykdė per jai visiškai priklausančią Belgijos bendrovę *Nynas NV/SA* (toliau – *Nynas NV*), gaminančią bitumą Antverpene (Belgija) esančioje naftos perdirbimo gamykloje ir dalį šio bitumo parduodančią Nyderlanduose. 2003 m. vasario 14 d. *Nynas NV* bitumo pardavimo Europoje veiklą perdavė *Nynas Belgium AB* (toliau – *Nynas Belgium*), Švedijoje veikiančiai *Nynäs AB* visiškai priklausančiai dukterinei bendrovei. 2007 m. gruodžio 31 d. *Nynas Belgium* aktyvai buvo perduoti *Nynas NV*, tačiau *Nynas Belgium* ir toliau priklausė 99,99 % *Nynas NV* akcijų.

2 2002 m. birželio 20 d. laišku bendrovė *British Petroleum* (toliau – BP) pranešė Europos Bendrijų Komisijai apie kartelį Nyderlandų kelių dangos bitumo rinkoje ir pateikė prašymą neskirti jai baudos pagal 2002 m. vasario 19 d. Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, p. 3, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo).

3 2002 m. spalio 1 ir 2 d. Komisija neperspėjusi atliko patikrinimus, be kita ko, *Nynas NV* patalpose Belgijoje. 2003 m. birželio 30 d. Komisija įvairioms bendrovėms, taip pat ir *Nynas NV*, išsiuntė prašymus pateikti informaciją. *Nynas Belgium* pranešus, kad ji perėmė su bitumu susijusią veiklą, Komisija 2003 m. liepos 23 d. šiai bendrovei išsiuntė naują prašymą pateikti informaciją, į kurį ji atsakė 2003 m. spalio 2 d. 2004 m. vasario 10 d. Komisija išsiuntė naują prašymą pateikti informaciją, į kurį *Nynäs AB* atsakė 2004 m. kovo 25 d., o 2004 m. balandžio 5 d. Komisija išsiuntė paskutinį prašymą, į kurį *Nynas Belgium* atsakė 2004 m. gegužės 22 d. ir savo atsakymą papildė 2004 m. spalio 19 d.

4 2004 m. spalio 18 d. Komisija pradėjo administracinę procedūrą ir 2004 m. spalio 19 d. keletui bendrovių, tarp kurių buvo ieškovės, *Nynäs AB* ir *Nynas Belgium*, išsiuntė pranešimą apie kaltinimus. 2005 m. gegužės 24 d. ieškovės atskirai atsakė į šį pranešimą apie kaltinimus.

5 Po žodinio bylos nagrinėjimo, vykusio 2005 m. birželio 15 ir 16 d., ieškovės patikslino savo pareiškimus dėl *ExxonMobil*, bitumo tiekėjos, kuriai Komisija neskyrė baudos, panaudotus pranešime apie kaltinimus, kuriuos ginčijo keletas posėdžio dalyvių. Apie šiuos patikslinimus buvo pranešta visiems posėdžio dalyviams ir dėl to sulaukta įvairios reakcijos.

6 2006 m. rugsėjo 13 d. Komisija priėmė Sprendimą 2007/534/EB dėl proceso pagal [EB] 81 straipsnį [Byla Nr. COMP/F/38.456 – Bitumas (Nyderlandai)] (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio santrauka buvo paskelbta 2007 m. liepos 28 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL L 196, p. 40) ir apie kurį buvo pranešta ieškovėms 2006 m. rugsėjo 25 d.

7 Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad bendrovės, kurioms jis buvo skirtas, dalyvavo darant vieną ir tęstinį EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą, atitinkamu laikotarpiu kartu reguliariai nustatydamos kelių dangos bitumo Nyderlanduose bruto kainą, vienodą nuolaidą kelių tiesėjams, dalyvaujantiems kartelyje, ir maksimalią nuolaidą kitiems kelių tiesėjams.

8 Ieškovės buvo pripažintos atsakingomis už šį pažeidimą, padarytą nuo 1994 m. balandžio 1 d. iki 2002 m. balandžio 15 d. ir joms solidariai buvo skirta 13,5 mln. eurų bauda.

9 Apskaičiuodama baudų dydžius Komisija pažeidimą dėl jo pobūdžio pripažino labai sunkiu, nors atitinkama geografinė rinka ir nebuvo labai didelė (ginčijamo sprendimo 316 konstatuojamoji dalis).

10 Siekiant įvertinti kiekvienos kartelyje dalyvavusios įmonės konkretaus elgesio svarbą ir šio elgesio realų poveikį konkurencijai, Komisija, atsižvelgdama į šių įmonių įtaką atitinkamai rinkai, matuojamą jų turimomis rinkos dalimis, suskirstė jas į šešias kategorijas.

11 Remdamasi pirmiau pateiktais vertinimais Komisija ieškovėms nustatė 7,5 mln. eurų pradinį baudos dydį (ginčijamo sprendimo 322 konstatuojamoji dalis).

12 Dėl pažeidimo trukmės Komisija nusprendė, kad ieškovės pažeidimą darė ilgai, t. y. daugiau nei penkerius metus, ir nustatė bendrą aštuonerių metų trukmę nuo 1994 m. balandžio 1 d. iki 2002 m. balandžio 15 d., todėl pradinis dydis buvo padidintas 80 % (ginčijamo sprendimo 326 konstatuojamoji dalis). Taigi bazinis baudos dydis, nustatytas atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę, ieškovėms buvo 13,5 mln. eurų (ginčijamo sprendimo 335 konstatuojamoji dalis).

13 Komisija nenustatė jokių sunkinančių aplinkybių ieškovių atžvilgiu. Be to, ji manė, kad neturėtų būti taikoma joms ir jokia švelninanti aplinkybė, nes į galimą trečiąjį kartelio veiklos lygį, kuriame įmonė *Nynas* (toliau – *Nynas*) nedalyvavo, atsižvelgti nereikia (ginčijamo sprendimo 354 konstatuojamoji dalis). Galiausiai ji atmetė ieškovių prašymą jų veiksmingą bendradarbiavimą, t. y. atsakymus į prašymus pateikti informaciją, faktinių aplinkybių pripažinimą ir sankcijų bei prevencijos politikos taikymą, vertinti kaip švelninančią aplinkybę (ginčijamo sprendimo 367–371 konstatuojamosios dalys).

14 Komisija netaikė 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo, nes manė, kad ieškovių pateikta informacija neturėjo didelės papildomosios vertės (ginčijamo sprendimo 389–393 konstatuojamosios dalys).

Procesas ir šalių reikalavimai

15 2006 m. gruodžio 4 d. ieškovė Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai pateikė šį ieškinį.

16 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (šeštoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones pagal savo Procedūros reglamento 64 straipsnį, šalims raštu uždavė klausimų. Į šiuos klausimus šalys atsakė per nustatytą terminą.

17 Per 2011 m. birželio 15 d. posėdį buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.

18 Kadangi vienas šeštosios kolegijos teisėjas negalėjo posėdžiauti šioje byloje, Bendrojo Teismo pirmininkas, pritaikęs Procedūros reglamento 32 straipsnio 3 dalį, pasiskyrė į kolegiją save.

19 2011 m. lapkričio 18 d. nutartimi naujos sudėties Bendrasis Teismas (šeštoji kolegija) atnaujino žodinę proceso dalį, o šalims buvo pranešta, kad jos bus išklausytos per naują posėdį.

20 2011 m. lapkričio 25 ir 28 d. laiškais Komisija ir ieškovės informavo Bendrąjį Teismą, kad atsisako teisės būti išklausytos dar kartą.

21 Todėl Bendrojo Teismo pirmininkas nusprendė užbaigti žodinę proceso dalį.

22 Ieškovės Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, kiek jame *Nynäs AB* priskiriama bendra ir solidari atsakomybė už pažeidimą,

— panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, kiek jame joms skiriama 13,5 mln. eurų bauda, arba tinkamai sumažinti šios baudos dydį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

23 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

1. *Dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį*

24 Grįsdamos savo prašymą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį ieškovės nurodo vieną pagrindą, susijusį su Komisijos padaryta klaida priskiriant *Nynäs AB* jos dukterinės bendrovės *Nynas NV* atsakomybę.

Dėl teisės klaidos

Šalių argumentai

25 Ieškovės mano, kad Komisija neteisingai taikė teismų praktiką, susijusią su dukterinės bendrovės veiksmų inkriminavimu patronuojančiajai bendrovei (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 27–30 punktai), ir kad norint patronuojančiajai bendrovei priskirti atsakomybę ji turi būti realiai ir aktyviai prisidėjusi prie dukterinės bendrovės neteisėto elgesio.

26 Vis dėlto atsakydamos į Bendrojo Teismo raštu pateiktą klausimą dėl 2009 m. rugsėjo 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* (C-97/08 P, Rink. p. I-8237) ir 2011 m. sausio 20 d. Sprendimo *General Química ir kt. prieš Komisiją* (C-90/09 P, Rink. p. I-1) pasekmių, ieškovės atsisakė šio ieškinio pagrindo dėl panaikinimo pirmos dalies argumentų, susijusių su 25 punkte minėtame Sprendime *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* suformuotos praktikos aiškinimu, ir Bendrasis Teismas tai užregistravo. Vis dėlto jos neatsisakė savo argumentų, susijusių su patronuojančiosios bendrovės lemiamos įtakos jai visiškai priklausančiai dukterinei bendrovei prezumpcijos paneigimu.

27 Ieškovės pažymėjo, kad patronuojančiosios bendrovės lemiamos įtakos savo dukterinėms bendrovėms prezumpcija gali būti paneigta, jei patronuojančioji bendrovė įrodo, kad jos dukterinė bendrovė veikė savarankiška. Tačiau Komisija klaidingai aiškino teismų praktiką, reikalaujančią patronuojančiajai bendrovei įrodyti, kad ji nenaudojo savo teisės daryti lemiamą įtaką savo dukterinei bendrovei, ir kad ši dukterinė bendrovė visus savo strateginius sprendimu priėmė savarankiškai ir jai nepranešusi. Tokį įrodymą praktiškai labai sunku pateikti, be to, tai prieštarauja asmeninės atsakomybės principui (2001 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, 63 punktas).

28 Ieškovės iš tikrųjų mano, kad patronuojančioji bendrovė visada turi daryti nors minimalią įtaką savo dukterinei bendrovei. Jos pažymi, kad Švedijos teisė gindama akcininkus ir trečiuosius asmenis įpareigoja patronuojančiąsias bendroves vykdyti tam tikrą jų dukterinių bendrovių kontrolę, kaip antai sandorių, viršijančių tam tikrą ribą, patvirtinimą, pareigos informuoti viduje laikymąsi ar konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą. Todėl Komisija turėtų konkrečiai, o ne apskritai ir abstrakčiai įvertinti, ar patronuojančioji bendrovė darė lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui nagrinėjamoje rinkoje.

29 Komisija atmeta visus ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

30 Ginčijamame sprendime (252–264 konstatuojamosios dalys) Komisija nusprendė, kad nors *Nynas NV* buvo juridinis asmuo, tiesiogiai padaręs pažeidimą, *Nynäs AB*, kaip jos patronuojančioji bendrovė, valdanti jos 100 % kapitalo, galėjo daryti lemiamą įtaką jos komercinei politikai pažeidimo laikotarpiu.

31 Pirmiausia reikia priminti, kad Sąjungos konkurencijos teisė taikoma įmonių veiklai (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 59 punktas) ir kad įmonės sąvoka pagal EB 81 straipsnį apima ekonominius vienetus, susidedančius iš asmeninių, materialių ir nematerialių elementų visumos, kurie siekia konkretaus ilgalaikio ekonominio tikslo ir gali prisidėti prie šioje nuostatoje numatyto pažeidimo padarymo (žr. 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 54 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Įmonės sąvoka šiame kontekste turi būti suprantama kaip reiškianti ūkio subjektą, net jei teisiniu požiūriu šį ūkio subjektą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų (2006 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio*, C-217/05, Rink. p. I-11987, 40 punktas)

32 Antikonkurencinis įmonės elgesys gali būti inkriminuojamas kitai įmonei, jei pirmoji įmonė savarankiškai nepriėmė sprendimų dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės vykdė patronuojančiosios įmonės nurodymus, visų pirma atsižvelgiant į šių įmonių tarpusavio ekonominius ir teisinius ryšius (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Metsä-Serla ir kt. prieš Komisiją*, C-294/98 P, Rink. p. I-10065, 27 punktas; 2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 117 punktas ir 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, C-97/08 P, Rink. p. I-8237, 58 punktas). Taigi dukterinės bendrovės elgesys gali būti inkriminuojamas patronuojančiajai bendrovei, jei dukterinė bendrovė savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje, bet iš esmės vadovaujasi nurodymais, kuriuos jai duoda patronuojančioji bendrovė, o šios dvi įmonės sudaro vieną ekonominį vienetą (1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją*, 48/69, Rink. p. 619, 133 ir 134 punktai).

33 Taigi ne tai, jog patronuojančioji bendrovė kurstė dukterinę bendrovę padaryti pažeidimą, arba juo labiau ne tai, kad patronuojančioji bendrovė padarė pažeidimą, o tai, kad jos sudaro vieną įmonę minėta prasme, leidžia Komisijai adresuoti sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, grupės patronuojančiajai bendrovei. Reikia priminti, kad Sąjungos konkurencijos teisėje pripažįstama, jog skirtingos bendrovės, priklausančios tai pačiai grupei, sudaro ekonominį subjektą, taigi įmonę pagal EB 81 ir EB 82 straipsnius, jei atitinkamos bendrovės savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje (2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, T-203/01, Rink. p. II-4071, 290 punktas).

34 Tuo ypatingu atveju, kai patronuojančiajai bendrovei priklauso 100 % jos dukterinės bendrovės, padariusios Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimą, kapitalo, viena vertus, ši patronuojančioji bendrovė gali daryti lemiamą įtaką šios dukterinės bendrovės elgesiui ir, kita vertus, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojančioji bendrovė iš tikrųjų daro tokią įtaką (žr. 26 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 60 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

35 Tokiomis aplinkybėmis Komisijai pakanka įrodyti, jog patronuojančiajai bendrovei priklauso visas jos dukterinės bendrovės kapitalas tam, kad būtų preziumuojama, jog patronuojančioji bendrovė daro lemiamą įtaką jos komercinei politikai. Tada Komisija gali pripažinti, kad patronuojančioji bendrovė solidariai atsakinga už dukterinei bendrovei skirtos baudos sumokėjimą, nebent patronuojančioji

bendrovė, kuri turi nuginčyti šią prezumpciją, pateiktų pakankamai įrodymų, kad jos dukterinė bendrovė rinkoje elgiasi savarankiškai (25 punkte minėto Sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* 29 punktas ir 26 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 61 punktas).

36 Ieškovės mano, kad dėl Komisijos pateikto patronuojančiosios bendrovės realios lemiamos įtakos jai visiškai priklausančiai dukterinei bendrovei prezumpcijos aiškinimo ši prezumpcija tampa nepaneigiama.

37 Vis dėlto iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad patronuojančioji bendrovė, norėdama nuginčyti prezumpciją, jog 100 % dukterinės bendrovės kapitalo turinti patronuojančioji bendrovė iš tikrųjų jai daro lemiamą įtaką, ši patronuojančioji bendrovė turi pateikti Komisijai, o vėliau prireikus ir Sąjungos teismui įvertinti visus su organizaciniais, ekonominiais ir teisiniais ryšiais tarp jos dukterinės bendrovės ir jos pačios susijusius duomenis, kurie atskirais atvejais gali skirtis ir kurių išsamaus sąrašo negalima pateikti, galinčius įrodyti, kad jos nesudaro ekonominio vieneto (26 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 65 punktas ir 26 punkte minėto Sprendimo *General Química ir kt. prieš Komisiją* 51 ir 52 punktai). Priešingai nei tvirtina ieškovės, tai yra paneigiama prezumpcija, kurią jos gali paneigti.

38 Be to, ieškovės mano, kad nacionalinėje teisėje nustatytos patronuojančiosios bendrovės pareigos neleidžia paneigti realios lemiamos įtakos dukterinei bendrovei prezumpcijos. Vis dėlto reikia priminti, kad bendrovė negali remtis nacionaline teise, kad pažeistų Sąjungos nuostatas, nes Sąjungos teisėje vartojamos teisinės sąvokos iš principo turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai visoje Sąjungoje (1972 m. vasario 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hagen*, 49/71, Rink. p. 23, 6 punktas). Bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į pirmiau minėtus principus, susijusius su tokia prezumpcija, ir kriterijus, leidžiančius ją paneigti, panašu, kad informacija dėl Švedijos teisėje patronuojančiosioms bendrovėms nustatytų pareigų jų dukterinių bendrovių atžvilgiu, skirtų užtikrinti griežtą pastarųjų bendrovių kontrolę, kad būtų apsaugoti akcininkai ir tretieji asmenys, sustiprina Komisijos taikytą prezumpciją dėl *Nynäs AB* vykdytos jos dukterinės bendrovė *Nynas NV* kontrolės.

39 Galiausiai ieškovės nurodo, kad Komisijos pateiktas patronuojančiosios bendrovės realios lemiamos įtakos jai priklausančiai dukterinei bendrovei prezumpcijos aiškinimas neatitinka asmeninės atsakomybės principo. Ieškovės remiasi praktika, suformuota 27 punkte minėtame Sprendime *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, pagal kurią fizinis ar juridinis asmuo gali būti baudžiamas tik už jam asmeniškai inkriminuojamas faktines aplinkybes. Jos mano, jog pagal šį principą Komisija negali reikalauti, kad patronuojančioji bendrovė įrodytų, kad ji nesinaudojo savo teise daryti lemiamą įtaką savo dukterinei bendrovei, ir kad visus strateginius savo sprendimus ši dukterinė bendrovė priėmė jai apie juos nepranešusi, norėdama, kad jai nebūtų priskirta atsakomybė už jos dukterinės bendrovės neteisėtą elgesį.

40 Vis dėlto remiantis teismų praktika, tai, kad lemiamą įtaką savo dukterinėms bendrovėms daranti patronuojančioji įmonių grupės bendrovė gali būti solidariai patraukta atsakomybėn už jų konkurencijos teisės pažeidimus, jokiu būdu nėra asmeninės atsakomybės principo išimtis, o kaip tik išreiškia šį principą, nes patronuojančioji bendrovė ir dukterinės bendrovės, kurioms pirmoji daro lemiamą įtaką, kartu sudaro vieną įmonę, kaip ji suprantama pagal konkurencijos teisę ir už ją atsako, ir jeigu ši įmonė tyčia arba dėl aplaidumo pažeidžia konkurencijos taisykles, dėl to atsiranda bendra asmeninė visų į įmonių grupės struktūrą įeinančių teisės subjektų atsakomybė (žr. 26 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 77 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Asmeninės atsakomybės principas yra pripažintas teismų praktikoje (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 145 punktas; 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 78 punktas ir 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *ETI ir kt.*, C-280/06, Rink. p. I-10893, 39 punktas), tačiau jis taikomas įmonėms, o ne bendrovėms. Todėl šis kaltinimas turi būti atmestas.

41 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Komisija nepadarė teisės klaidos priskirdama *Nynäs AB* atsakomybę už jos dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą.

Dėl akivaizdžių vertinimo klaidų padarytų šioje byloje priskiriant „Nynäs AB“ atsakomybę

Šalių argumentai

42 Visų pirma, ieškovės mano, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą neatsižvelgdama į dukterinių bendrovių jų grupės viduje turėtą didelį komercinį savarankiškumą. Jų organizacinė struktūra rodo, kad „Bitumo“ skyriaus komercinės operacijos ir strateginis planavimas Nyderlanduose priklausė *Nynas NV* ir kad jos seserinės bendrovės, veikiančios bitumo srityje Europoje, perduodavo jai svarbius polinius ir vykdomuosius sprendimus. Patronuojančioji bendrovė turėdavo tik patvirtinti tam tikrus ypatingus sandorius, nepažeisdama *Nynas NV* savarankiškumo.

43 Visų antra, Komisija akivaizdžiai klaidingai įvertino *Nynäs AB* ir jos dukterinės bendrovės *Nynas NV* elgesį nagrinėjamoje rinkoje. Pirma, Komisija nepaisė aplinkybės, kad *Nynas NV* dalyvavo tik derybose dėl sutarčių ir skiriant darbuotojus Nyderlandų bitumo rinkoje, ir, antra, *Nynäs AB* veikla buvo aiškiai susijusi tik su strateginio valdymo klausimais, bendra rizika ir grupės koordinavimu ir kad ji nevaidino jokio vaidmens nagrinėjamoje rinkoje. Komisija akivaizdžiai klaidingai *Nynäs AB* priskyrė lemiamą vaidmenį nustatant tikslus ir strategiją šioje rinkoje, nors riba, kurią viršijus ji turėjo įsikišti į *Nynas NV* sprendimų priėmimą, buvo labai aukšta, o sandoriai, kuriuos ji turėjo ratifikuoti, buvo labai reti. Be to, Komisija nepateikė jokių įrodymų, kurie leistų įvertinti *Nynäs AB* įtaką nagrinėjamam *Nynas NV* antikonkurenciniam elgesiui.

44 Visų trečia, įrodymai, kuriais Komisija rėmėsi nuspręsdama, kad *Nynäs AB* realiai darė lemiamą įtaką *Nynas NV*, yra labai formalūs. Ji per didelę svarbą suteikė informacinių sistemų (reporting) tarp *Nynas NV* ir *Nynäs AB* įrodymams ir konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms ar *Nynas NV* valdybos narių priklausymui *Nynäs AB* direktorių tarybai. Be to, ji neatsižvelgė į aplinkybę, kad *Nynas NV* skyriaus „Bitumas“ „chief business executive“ (toliau – CBE) tik perduodavo informaciją ir finansinių rezultatų analizę *Nynäs AB* direktorių tarybai.

45 Komisija atmeta visus ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

46 Atsakant į kaltinimus dėl Komisijos padarytų akivaizdžių vertinimo klaidų, priskiriant *Nynäs AB* atsakomybę už *Nynas NV* padarytą pažeidimą, reikia išsiaiškinti, ar ieškovės pateikė įrodymų, paneigiančių prezumpciją, kad *Nynäs AB* darė lemiamą įtaką *Nynas NV*.

47 Ginčijamo sprendimo 252–264 punktuose Komisija nurodė galinti taikyti prezumpciją, kad nuo 1994 m. balandžio 1 d. iki 2002 m. balandžio 15 d. dėl viso kapitalo priklausymo *Nynäs AB* realiai darė lemiamą įtaką *Nynas NV*. Ji taip pat nusprendė, kad tam tikra su grupės pavaldumo struktūra susijusi informacija, be kita ko, patvirtina šią prezumpciją. Todėl visų pirma, nors *Nynas NV* atlieka grupės veiklos bitumo srityje Europos pagrindinės buveinės funkciją, vis dėlto sandorio vertei viršijant nustatytą ribą ji negali priimti tam tikrų sprendimų (investicijos, derybos dėl sutarčių ir jų sudarymas, atidėtas mokėjimas klientams ir įrengimų nurašymas), nepranešusi apie juos *Nynäs AB*. Be to, patronuojančioji bendrovė per savo direktorių tarybą nustato bendrus grupės tikslus, strategiją ir gaires, taip pat yra atsakinga už aukšto lygio su grupės biudžetu susijusius sprendimus, didelius projektus ir veiklos koordinavimą. Be to, patronuojančiosios bendrovės organizacija yra vertikali ir tam tikras valdymo sritis ji perduoda savo dukterinių bendrovių direktorių taryboms. Galiausiai du iš trijų

Nynas NV valdybos narių priklausė *Nynäs AB*, kurioje jie vykdė generalinio direktoriaus ir „chief refining officer“ pareigas, o trečiasis *Nynas NV* valdybos narys buvo jos generalinis direktorius, kuris taip pat priklausė *Nynäs AB* valdybai.

– Dėl *Nynas NV* komercinės politikos savarankiškumo

48 Kaip nurodyta šio sprendimo 37 punkte, nors pagal teismų praktiką patronuojančiosios bendrovės įtakos jos dukterinei bendrovei vertinimas neapsiriboja tik komercinės politikos *stricto sensu* tyrimu, vis dėlto Sąjungos teismas vertindamas, ar bendrovės sudaro vieną ekonominį vienetą, turi galimybę atsižvelgti į informaciją apie komercinę politiką.

49 Iš grupės *Nynas* „organisation book“ matyti, kad šios grupės struktūra yra labai integruota ir hierarchizuota. Grupės organizacija pagal veiklos sritis suskirstyta į tris skyrius, kurių kiekvienam vadovauja CBE. *Nynas NV* atsakingas už visų dukterinių bendrovių, priklausančių skyriui „Bitumas“, kasdieninį veiklos ir komercijos valdymą.

50 Bendrą skyrių koordinavimą užtikrina *Nynäs AB* prezidentas, o kasdieninis visų dukterinių bendrovių komercinės veiklos koordinavimas priklauso pagal veiklos sritis išskirtiems komitetams („corporate functional managers“ ir „coordinators“), veikiantiems grupės lygiu. Šie komitetai, kurių daugelis tiesiogiai priklauso nuo patronuojančiosios bendrovės, o kai kurie veikia tiesiogiai dukterinėse bendrovėse, privalo pateikti visą informaciją tiesiogiai patronuojančiosios bendrovės prezidentui arba viceprezidentui. Kiekvieno skyriaus CBE yra nuolatiniai patronuojančiosios bendrovės *Nynäs AB* direktorių tarybos, į kurią taip pat įeina *Nynäs AB* prezidentas ir viceprezidentas, nariai. Ši direktorių taryba kas mėnesį nustato grupės tikslus, strategiją, gaires ir priima aukšto lygio biudžeto sprendimus, aptaria grupės didelius projektus ir jos veiklos koordinavimą.

51 Nors ieškovės tvirtina, kad CBE patronuojančiajai bendrovei perduodavo tik jų finansines mėnesio ataskaitas, nepranešdami apie einamuosius sprendimus dėl pirkimo ir pardavimo, tačiau grupės struktūros tyrimas rodo, kad patronuojančioji bendrovė glaudžiai ir reguliariai dalyvauja savo dukterinių bendrovių veikloje per direktorių tarybą ir specialius komitetus. Ieškovės, be kita ko, nepateikė jokių įrodymų, kurie patvirtintų, kad *Nynäs AB* nesinaudojo savo teise daryti lemiamą įtaką *Nynas NV*. Be to, vien tik aplinkybės, kad neviršijus tam tikros ribos *Nynas NV* vykdė sąlyginai savarankišką komercinę politiką, nepakanka paneigti išvadą, kad turėdama 100 % *Nynas NV* akcijų ir atsižvelgiant į socialinę grupės struktūrą *Nynäs AB* realiai darė lemiamą įtaką minėtai dukterinei bendrovei.

52 Be to, ieškovės mano, kad aplinkybė, jog *Nynas NV* buvo atsakinga už visų skyriui „Bitumas“ priklausančių dukterinių bendrovių kasdieninį veiklos ir komercinį valdymą, nes šios dukterinės bendrovės pagal „management service agreement“ buvo perdavusios jai teises priimti esminius politinius ir veiklos sprendimus, įrodo, kad šios funkcijos buvo platesnės, nei įprastos dukterinės bendrovės funkcijos, ir dėl to ji turėjo labai platų savarankiškumą. Vis dėlto Sąjungos teismas pripažįsta, kad kai bendrovė prižiūri pažeidimą padariusią seserinę bendrovę, Komisija gali preziumuoti, jog šias neserinės bendrovės priežiūros teises jai perdavė patronuojančioji bendrovė (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją*, T-43/02, Rink. p. II-3435, 129 punktą). Tai, kad *Nynas NV* vykdė tam tikrą kitų grupės bendrovių, veikiančių bitumo sektoriuje, kontrolę, yra papildomas hierarchinių ryšių tarp *Nynäs AB* ir *Nynas NV* įrodymas, nes pastaroji seserinių bendrovių kontrolės nebūtų galėjusi vykdyti be patronuojančiosios bendrovės sutikimo.

– Dėl patronuojančiosios bendrovės elgesio nagrinėjamoje rinkoje ir jos vaidmens pažeidime

53 Ieškovės mano, kad Komisija turėjo remtis informacija, leidžiančia įvertinti patronuojančiosios bendrovės vaidmenį, prisidedant prie nagrinėjamo antikonkurencinio elgesio, kad nuspręstų, jog ji gali būti atsakinga už jos dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą. Vis dėlto, kaip buvo priminta šio sprendimo 33 punkte, iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad patronuojančiosios bendrovės vykdoma jos dukterinės bendrovės kontrolė nebūtinai turi būti susijusi su neteisėtu elgesiu (26 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 59 punktas ir 26 punkte minėto Sprendimo *General Química ir kt. prieš Komisiją* 38, 102 ir 103 punktai). Be to, reikia priminti, kad Komisija neprivalėjo pateikti papildomų viso dukterinės bendrovės kapitalo priklausymo *Nynäs AB* įrodymų, kad galėtų preziumuoti, jog pastaroji darė lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės komercinei politikai. Todėl nereikia nagrinėti, ar *Nynäs AB* iš tikrųjų darė lemiamą įtaką *Nynas NV* neteisėtam elgesiui.

– Dėl per daug formalaus atsižvelgimo į įrodymus

54 Ieškovės tvirtina, kad Komisija per didelę svarbą teikė tokiai informacijai, kaip, pavyzdžiui, informacijos keitimosi tarp *Nynas NV* ir *Nynäs AB* sistemai ir konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms, taip pat *Nynas NV* valdybos narių dalyvavimui *Nynäs AB* direktorių taryboje.

55 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 37 punkte, teismų praktikoje tvirtinama, kad vertindamas ar patronuojančioji bendrovė ir jos dukterinė bendrovė sudaro vieną ekonominį vienetą, Sąjungos teismas turi atsižvelgti į visus jam pateiktus įrodymus, susijusius su organizaciniais, ekonominiais ir teisiniais ryšiais tarp dviejų bendrovių, kurių pobūdis ir svarba gali skirtis atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes (26 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 65 punktas). Nors tam tikra informacija, kaip antai grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos, neturi reikšmės (26 punkte minėto Sprendimo *General Química ir kt. prieš Komisiją* 108 punktas), kiti įrodymai, kurie atskirai nors ir neįrodo vieno ekonominio vieneto egzistavimo, vis dėlto gali sudaryti pakankamų vienas kitą patvirtinančių įrodymų visetą.

56 Todėl reikia atsižvelgti į informaciją, kuri leidžia konstatuoti tvirtus hierarchinius ryšius tarp dviejų bendrovių, kaip, pavyzdžiui, šioje byloje informacijos keitimosi tarp dukterinės bendrovės ir patronuojančiosios bendrovės sistema ir abipusis vienos bendrovės vadovų dalyvavimas kitos bendrovės sprendimus priimančiose struktūrose. Be to, aplinkybė, kad ginčijamame sprendime klaidingai nurodomas *Nynas NV* CBE dalyvavimas *Nynäs AB* valdyboje, nors šis asmuo iš tikrųjų priklausė *Nynäs AB* direktorių tarybai, neturi reikšmės ginčijamo sprendimo teisėtumui, nes iš bylos medžiagos matyti, kad *Nynäs AB* direktorių taryba vaidino esminį vaidmenį priimant aukšto lygio grupės sprendimus (žr. šio sprendimo 51 punktą).

57 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovės patekti įrodymai neleidžia paneigti prezumpcijos, jog turėdama 100 % *Nynas NV* kapitalo *Nynäs AB* iš tikrųjų darė lemiamą įtaką *Nynas NV* politikai. Todėl reikia konstatuoti, kad *Nynäs AB* kartu su *Nynas NV* sudaro vieną įmonę, kaip ji suprantama pagal EB 81 straipsnį, ir nereikia tikrinti, ar *Nynäs AB* darė įtaką nagrinėjamam elgesiui. Todėl visas pirmasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti ieškinyje išdėstytą reikalavimą panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį.

2. *Dėl reikalavimo panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį*

59 Grįsdamos reikalavimą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį ieškovės nurodo du ieškinio pagrindus. Pirmasis pagrindas susijęs su Komisijos taikant 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B skirsnį padarytomis akivaizdžiomis vertinimo klaidomis, teisės klaidomis ir lygybės principo pažeidimu, o antruoju siekiama įrodyti, kad Komisija turėjo atsižvelgti į jų platesnį nei reikalauja 2002 m.

pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatos bendradarbiavimą pagal Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės) 3 punktą.

Dėl atsisakymo sumažinti baudą pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B skirsnį

60 Pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 20 punktą „įmonėms, kurios neatitinka A skirsnyje numatytų [atleidimo nuo baudos] sąlygų, gali būti sumažinta bauda, kuri kitaip joms būtų paskirta“. 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punkte pažymima, jog „kad įmonei būtų sumažinta bauda, ji privalo Komisijai pateikti įrodymus, kurie turėtų ženklią papildomąją vertę Komisijos turimų įrodymų apie įtariamą pažeidimą atžvilgiu, ir nutraukti savo neteisėtą veiklą ne vėliau kaip įrodymų pateikimo metu“. Be to, pagal to paties pranešimo 22 punktą „Sąvoka „papildomoji vertė“ reiškia laipsnį, kuriuo pateikti įrodymai savo pobūdžiu ir (arba) nuodugnumu sustiprina Komisijos gebėjimą įrodyti minėtus faktus“, kad vertindama „Komisija paprastai teikia daugiau reikšmės raštiškiems įrodymams, atsiradusiems laikotarpiu, su kuriuo susiję tie faktai, negu vėliau susiformavusiems įrodymams“ ir kad „lygiai taip pat tiesiogiai su minėtais faktais susiję įrodymai paprastai laikomi vertingesniais negu netiesioginiai įrodymai“.

61 Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad *Nynas*, nepateikusi oficialaus prašymo sumažinti jai baudą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, detalią informaciją išdėstė 2003 m. spalio 2 d. atsakydama jos prašymą pateikti informaciją. Ši informacija – tai tikslus 9 puslapių kartelio susitikimų sistemos aprašymas, kurio Komisija neprašė, todėl jis suteikė papildomosios vertės. Vis dėlto Komisija nusprendė, kad ši informacija nesustiprino jos gebėjimo įrodyti faktus, nes tuo metu ji jau turėjo per patikrinimus paimtų dokumentų, BP ir *Kuwait Petroleum* prašymus neskirti baudos arba ją sumažinti ir tam tikrus atsakymus į 2003 m. birželio 30 išsiųstus jos pirmuosius prašymus pateikti informaciją. Be to, šie įrodymai neatskleidė naujų svarbių kartelio savybių, nes *Nynas* performulavo tam tikrus pareiškimus dėl *ExxonMobil*. Todėl Komisija nusprendė, kad, kadangi *Nynas* nepateikė didelės papildomosios vertės turinčios informacijos, nereikėjo sumažinti jai baudos pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 389–393 konstatuojamosios dalys).

62 Iš teismų praktikos matyti, kad Komisija turi tam tikrą diskreciją šioje srityje ir kad teismas gali tik patikrinti, ar nebuvo padaryta akivaizdi vertinimo klaida. Iš tikrųjų iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad bendradarbiavimas tyrimo metu, neviršijantis pareigų, tenkančių įmonei pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir [EB] 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 18 straipsnio 3 ir 4 dalis, nepateisina baudos sumažinimo (1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-12/89, Rink. p. II-907, 341 ir 342 punktai ir 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, T-308/94, Rink. p. II-925, 260 punktas). Ir, atvirkščiai, toks sumažinimas pateisinamas, kai įmonė pateikia daugiau informacijos, nei jos gali reikalauti Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį (minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją* 261 ir 262 punktai bei 2003 m. liepos 9 d. Sprendimo *Daesang ir Sewon Europe prieš Komisiją*, T-230/00, Rink. p. II-2733, 137 punktas). Kad įmonei bauda būtų sumažinta pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, jos veiksmai turi padėti Komisijai įvykdyti užduotį nustatyti bei užkirsti kelią konkurencijos teisės pažeidimams ir atspindėti tikro bendradarbiavimo dvasią. Todėl Bendrasis Teismas, viena vertus, turi išnagrinėti, ar Komisija pakankamai įvertino, kiek įmonės bendradarbiavimas viršijo Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio reikalaujamas ribas. Šiuo klausimu jis atlieka išsamią kontrolę visų pirma dėl įmonių teisės į gynybą, susijusios su jų pareiga atsakyti į prašymą pateikti informaciją, ribų. Kita vertus, Bendrasis Teismas turi, kaip šioje byloje, patikrinti, ar Komisija 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo atžvilgiu teisingai įvertino bendradarbiavimo naudą pažeidimui nustatyti. Neviršydama šių pranešimo nubrėžtų ribų, Komisija naudojasi savo diskrecija įvertinti, ar informacija arba dokumentai, kuriuos įmonė pateikė savanoriškai, padėjo jai atlikti užduotį ir ar, remiantis šiuo pranešimu, įmonei reikia sumažinti baudą. Šiam įvertinimui taikoma tik ribota teisminė kontrolė (2009 m. liepos 9 d. Teisingumo Teismo

sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, C-511/06 P, Rink. p. I-5843, 152 punktas; 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02-T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 529–532 punktai, patvirtinti 2009 m. rugsėjo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, Rink. p. I-8681, 249 punktais).

63 Be to, nors Komisija privalo nurodyti priežastis, dėl kurių mano, kad įmonių vykdant 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo pateikti įrodymai pateisina arba nepateisina skirtos baudos sumažinimą, įmonės, ginčijančios Komisijos sprendimą šiuo klausimu, turi įrodyti, kad ši institucija, neturėdama šių įmonių savanoriškai pateiktos informacijos, nebūtų galėjusi įrodyti pažeidimo esmės ir priimti sprendimo dėl baudų skyrimo (62 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 297 punktas).

64 Taikant Komisijos pranešimą dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – 1996 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo), Sąjungos teismas mano, kad siekiant sumažinti baudos dydį pagal minėtas nuostatas reikalaujama, pirmiausia, kad atitinkama įmonė pirmoji pateiktų informaciją, turinčią lemiamą reikšmę įrodant kartelinio susitarimo egzistavimą, ir nors tokia informacija nebūtinai turi būti pati savaime pakankama, kad būtų įrodytas kartelio egzistavimas, šiuo atžvilgiu ji turi turėti lemiamą reikšmę. Taigi tai turi būti ne tik orientacinė tyrimų, kuriuos privalo atlikti Komisija, bazė, bet ir įrodymai, kuriuos galima tiesiogiai naudoti kaip pagrindinę pažeidimą konstatuojančio sprendimo įrodomąją bazę (2006 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų *BASF prieš Komisiją*, T-15/02, Rink. p. II-497, 492, 493, 517, 518, 521, 522, 526 ir 568 punktai bei *Daiichi Pharmaceutical prieš Komisiją*, T-26/02, Rink. p. II-713, 150, 156, 157 ir 162 punktai).

65 Pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 7, 21 ir 22 punktus Komisija turi įvertinti konkretų įmonės indėlį kokybės ir laiko prasme nustatant pažeidimą, o sąvoka „papildomoji vertė“ reiškia laipsnį, kuriuo pateikti įrodymai savo pobūdžiu ir (arba) nuodugnumu sustiprina Komisijos gebėjimą įrodyti minėtus faktus. Taigi Komisija pripažįsta esant didelės vertės tuos įrodymus, kurie kartu su jos jau turimais kitais įrodymais leidžia patvirtinti kartelį arba kurie turi tiesiogines pasekmes kartelio sunkumui ar trukmei. Tačiau, priešingai nei teigia ieškovės, esminis kriterijus nėra vien tik žinojimas, ar įmonė „palengvino Komisijos užduotį“. Reikia pažymėti, kad teismų praktika, kuria šiuo klausimu remiasi ieškovės (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mayr-Melnhof prieš Komisiją*, T-347/94, Rink. p. II-1751, 331 punktas), nesusijusi su 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymu, o joje tik nurodoma, kad įmonė, aiškiai pranešusi neginčijanti faktinių aplinkybių, kuriomis Komisija grindžia savo kaltinimus, gali būti vertinama kaip palengvinusi Komisijos užduotį ir jai dėl to gali būti sumažinta bauda.

66 Be to, į įmonės bendradarbiavimo nuoseklumą Komisija neatsižvelgia vertindama pateiktų įrodymų didelę papildomąją vertę, nes 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkte nurodoma, kad į tai, ar buvo bendradarbiauta nuosekliai ir be išlygų, gali būti atsižvelgta nustatant tikslų sumažinimo dydį tam tikruose diapazonuose po to, kai Komisija konstatuoja, kad pateikti įrodymai turi didelę papildomąją vertę.

67 Atsižvelgiant į šiuos principus reikia išnagrinėti ieškovių pateiktus argumentus, kuriais grindžiamas pagrindas, susijęs su Komisijos padarytomis akivaizdžiomis vertinimo klaidomis, teisės klaidomis ir lygybės principo pažeidimu taikant 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B skirsnį.

Dėl teisės klaidų

– Šalių argumentai

68 Ieškovės tvirtina, kad Komisija padarė tris teisės klaidas. Pirma, kad įvertintų pateiktos informacijos papildomąją vertę ji neteisingai tuos pačius kriterijus taikė ir parengtinės išvados etape, kuri priimama vėliausiai tą pačią dieną, kada išsiunčiamas pranešimas apie kaltinimus, ir priimant galutinį sprendimą. Antra, ji neracionaliai nusprendė, kad pareiškimų dėl *ExxonMobil* performulavimas sumažino kitų ieškovių savanoriškai pateiktų įrodymų papildomąją vertę. Galiausiai, trečia, Komisija vertindama jų pateiktos informacijos papildomąją vertę neteisingai per didelę reikšmę teikė chronologijai. Pagal teismų praktiką įmonės bendradarbiavimo apimties vertinimas negali priklausyti nuo visiškai atsitiktinių veiksnių, kaip antai Komisijos vykdomos jos apklausos eiliškumas (27 punkte minėto Sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją* 246 punktas).

69 Komisija atmeta visus ieškovės argumentus.

– Bendrojo Teismo vertinimas

70 Pirma, ieškovės dublike nurodė, kad jų pateiktai informacijai Komisija negalėjo taikyti tų pačių papildomosios vertės vertinimo kriterijų ir parengtinės išvados etape, ir priimant galutinį sprendimą. Jos mano, kad parengiamajame etape Komisija įmonės pateiktą informacija turi vertinti atskirai nuo kitų įmonių pateiktos informacijos.

71 Dėl šio argumento priimtinumo, atsižvelgiant į Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies nuostatas, nurodytas Komisijos triplike, reikia pažymėti, kad šiuo argumentu, nurodytu tik dublike, tik tikslinamas ieškinyje nurodytas pagrindas, susijęs su Komisijos atsisakant *Nynas* sumažinti baudą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo padarytomis teisės klaidomis, ir kad todėl, remiantis teismų praktika, jis yra priimtinas (1958 m. birželio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Compagnie des hauts fourneaux de Chaose prieš Europos anglių ir plieno bendrijos Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 2/57, Rink. p. 129, 131).

72 Be to, dėl esmės iš 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 26 ir 27 punktų nuostatų, susijusių su procedūra, matyti, kad „jeigu Komisija padaro parengtinę išvadą, kad įmonės pateikti įrodymai turi papildomąją vertę, kaip apibrėžta 22 [punkte], ji apie savo ketinimą taikyti sumažintą baudą neviršijant 23 [punkto] b [papunktyje] nurodyto diapazono praneša įmonei raštu ne vėliau kaip tą dieną, kai paskelbiama prieštaravimų ataskaita [pranešimas apie kaltinimus]“ ir kad „administracinės procedūros pabaigoje Komisija įvertina galutinę kiekvienos įmonės, pateikusios paraišką baudai sumažinti, poziciją priimtame sprendime“.

73 Ieškovės mano, kad tik šiame 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 26 punkte pateikta nuoroda į 22 punktą, o ne į 21 punktą, kaip nurodė Komisija, leidžia daryti išvadą, kad 26 punktas susijęs tik su įmonės pateiktos informacijos „papildomąja verte“, o ne „ženklia papildomąja verte“.

74 Vis dėlto 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 22 punkto, kuriame pateikiamą „papildomosios vertės“ sąvoka, vienintelis tikslas yra paaiškinti 21 punktą, kuriame kalbama apie „ženklią papildomąją vertę“. Be to, „papildomosios vertės“ apibrėžime aiškiai nurodoma, kad Komisija, neatsižvelgdama, koks yra administracinės procedūros etapas, turi įvertinti pateiktos informacijos vertę kitų jos per patikrinimus ar iš kitų įmonių gautų įrodymų atžvilgiu. Galiausiai, net remiantis ieškovių vertinimu, galimas pateiktos informacijos papildomosios vertės pripažinimas parengiamajame etape bet kuriuo atveju neturėtų jokios reikšmės Komisijos galutiniam vertinimui ir įmonei skirtinos baudos sumažinimo lygiui, kuris nustatomas tik šiame etape. Todėl reikia atmesti šį argumentą.

75 Antra, ieškovės mano, kad Komisija negalėjo jų nubausti už tai, kad jų pareiškimai dėl *ExxonMobil* dalyvavimo kartelyje buvo paneigti. Vis dėlto reikia pažymėti, kad Komisija ginčijamame sprendime tik užsiminė, jog *Nynas* pateikta informacija neleido jai nustatyti naujų svarbių kartelio požymių dėl to, kad *Nynas* performulavo tam tikrus pareiškimus dėl *ExxonMobil*. Taigi Komisija nenubaudė *Nynas* už šį performulavimą, o tik pripažino, jog informacija apie *ExxonMobil*, pateikta 2003 m. spalio 2 d atsakyme į prašymą pateikti informaciją, nesuteikė jai didelės papildomosios vertės. Todėl reikia atmesti šį argumentą.

76 Trečia, ieškovės mano, kad Komisija vertindama jų pateiktos informacijos papildomąją vertę per daug reikšmės teikė chronologijai. Grįsdamos šį tvirtinimą jos nurodo praktiką, suformuotą 27 punkte minėtame Sprendime *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad šis sprendimas susijęs ne su šioje byloje taikytinu 2002 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo, o su 1996 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo. Be to, minėtame sprendime nagrinėjamas 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo D skirsnio nuostatų, susijusių su reikšmingu įmonėms skirtinos baudos sumažinimu, pagal kurias nenumatomas skirtingas atitinkamų įmonių vertinimas, atsižvelgiant į pirmumą pradedant bendradarbiauti su Komisija, taikymas. *A contrario*, teismų praktika, susijusi su 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B ir C skirsniais dėl baudos įmonės neskyrimo ar labai didelio arba didelio jos sumažinimo, kurioje aiškiai daroma nuoroda į chronologiją, suteikė Komisijai galimybę atsižvelgti į chronologines detales (64 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BASF prieš Komisiją* 550 punktas; 2006 m. rugsėjo 27 d. sprendimų *Roquette Frères prieš Komisiją*, T-322/01, Rink. p. II-3137, 237–239 punktai ir *Archer Daniels Midland*, T-329/01, Rink. p. II-3255, 319–321 ir 341 punktai). Kalbant apie 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, iš jo 7 ir 23 punktų aiškiai matyti, kad Komisija, vertindama jai pateiktos informacijos vertę, turi atsižvelgti į datą, kada ši informacija buvo jai pateikta. Teismų praktika, susijusi su šiuo pranešimu dėl bendradarbiavimo, be kita ko, patvirtino informacijos perdavimo datos svarbą (2008 m. gruodžio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *General Química ir kt. prieš Komisiją*, T-85/06, neskelbiamo Rinkinyje, 147, 148 ir 152–154 punktai). Todėl reikia atmesti ir šį argumentą.

77 Bendrasis Teismas konstatuoja, kad Komisija atsisakydama sumažinti ieškovėms baudą pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B skirsnį nepadarė teisės klaidų.

Dėl akivaizdžių vertinimo klaidų

– Šalių argumentai

78 Pirma, ieškovės tvirtina, kad Komisija nepakankamai įvertino jų savanoriško bendradarbiavimo apimtį ir vertę. Ji taip pat neatsižvelgė į pateiktos informacijos išsamumą ir tikslumą, nei į tai, kad tam tikra informacija, kurią jos vienintelės pateikė ir kuri buvo plačiai naudojama pranešime apie kaltinimus ir ginčijamame sprendime, buvo lemiamos reikšmės. Komisija taip pat neatsižvelgė į jų ypatingą elgesį per procedūrą, t. y. spontanišką organizacinės struktūros pasikeitimų grupėje nurodymą ir atsisakymą pasinaudoti savo teise į gynybą, informacijos apie kitą kartelio lygmenį pateikimą ir iš trečiųjų bendrovių gautos informacijos pateikimą. Remiantis 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčiu Komisija turi atsižvelgti į bendradarbiavimo apimtį ir tęstinumą.

79 Antra, jos mano, jog tai, kad Komisijai jos atsakė tik 2003 m. spalio 2 d., yra Komisijos kaltė, kuri savo prašymą pateikti informaciją pirmiausia skyrė *Nynas NV*, o ne *Nynas Belgium*.

80 Trečia, Komisija neteisingai nusprendė, kad savo 2003 m. spalio 2 d. atsakyme *Nynas Belgium* neprašė sumažinti baudos, nors iš tikrųjų ši bendrovė nurodė ketinanti padėti Komisijai atliekant tyrimą suteikdama didelės pridedamosios vertės.

81 Komisija atmeta visus ieškovių argumentus.

– Bendrojo Teismo vertinimas

82 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškovės negali remdamosi tariamai ypatingu elgesiu reikalauti, kad joms būtų taikomos 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatos. Dėl aplinkybės, kad *Nynas Belgium* spontaniškai prisistatė Komisijai kaip *Nynas NV* teisių perėmėja, reikia pažymėti, kad Komisija bet kuriuo atveju tikriausiai atsakomybę už pažeidimą būtų priskyrusi *Nynas NV* teisių perėmėjui. Be to, dėl ieškovių pateiktos informacijos, susijusios su kartelio trečiu lygmeniu, reikia pažymėti, kad Komisija ginčijamame sprendime (354 konstatuojamoji dalis) nurodė, jog ji neturėjo pakankamai įrodymų šiuo klausimu ir dėl to negalėjo panaudoti ieškovių šiuo klausimu pateiktos informacijos. Galiausiai ieškovės atsiųsdamos Komisijai *Petroplus* informaciją iš tikrųjų sutaupė šios institucijos laiką, nes jai nereikėjo siųsti minėtai bendrovei prašymo pateikti informaciją, tačiau vien tik šios aplinkybės nepakanka, kad būtų galima taikyti 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.

83 Visų pirma, atsižvelgiant į šio sprendimo 62–66 punktuose nurodytus principus, panašu, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos atsisakydama taikyti ieškovėms 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.

84 Nors, kaip pripažįsta ir Komisija, ieškovių 2003 m. spalio 2 d. spontaniškai pateikta informacija buvo labai detali, vis dėlto ji nesustiprino Komisijos galimybių įrodyti pažeidimą, nes ji tuo metu jau turėjo BP pateiktą informaciją ir per 2002 m. spalio mėn. patikrinimus paimtus dokumentus, BP prašymą atleisti nuo baudos arba ją sumažinti ir kitą šios bendrovės vykstant procedūrai pateiktą informaciją, 2003 m. rugsėjo 12 d. *Kuwait Petroleum* prašymą atleisti nuo baudos arba ją sumažinti ir daugelio bendrovių atsakymus į 2003 m. birželio 30 d. išsiųstus prašymus pateikti informaciją.

85 Be to, iš šalių rašytinių pareiškimų matyti, kad informacija, kurią ieškovės laiko pateikta tik jų, nebuvo lemiama Komisijai įrodant pažeidimą.

86 Tas pats pasakytina ir apie *Nynas* dalyvavimą parengiamuosiuose susitikimuose ir veiksmų derinimo dėl bitumo kainų susitikimuose, kurį Komisija jau galėjo įrodyti remdamasi kitų bendrovių įrodymais ir parodymais, kaip antai per patikrinimus *Heijmans Infrastructuur en Milieu BV* (toliau – *Heijmans*) patalpose paimti dokumentai ir 2003 m. rugsėjo 16 d. *Kuwait Petroleum* bei 2002 m. BP pateikta informacija (žr. ginčijamo sprendimo 57, 68 ir 77 konstatuojamąsias dalis).

87 Be to, dėl kartelyje dalyvavusių bendrovių pavadinimų ir asmenų pavardžių, iš bylos medžiagos matyti, kad šią informaciją jau buvo pateikusios kitos bendrovės (žr. ginčijamo sprendimo 145, 201, 202, 224 ir 226 išnašas), o kalbant apie *ExxonMobil* ir *Shell* darbuotojų pavardes, kurių ji dar neturėjo, Komisija šios informacijos negalėjo patvirtinti kitais įrodymais, todėl jos nenaudojo ginčijamame sprendime. Dėl *Esha* (grupė, gaminusi ir pardavinėjusi bitumą Nyderlanduose, kuriai už padarytą pažeidimą buvo skirta 11,5 mln. eurų bauda) darbuotojo, dalyvavusio kartelyje, pavardės, nors iš tikrųjų ginčijamame sprendime (216 išnaša) minimas 2003 m. spalio 9 d. *Kuwait Petroleum* pareiškimas ir 2003 m. gruodžio 30 d. *Esha* atsakymas į prašymą pateikti informaciją, kurie buvo pateikti vėliau nei ieškovių atsakymas į prašymą pateikti informaciją, vis dėlto vien tik šios aplinkybės nepakanka nuspręsti, kad ieškovės pateikė Komisijai didelę papildomąją vertę turinčios informacijos, nes Komisija jau žinojo apie *Esha* dalyvavimą kartelyje iš ankstesnių *Heijmans*, HGB, BP ir *Kuwait Petroleum* dokumentų (žr. ginčijamo sprendimo 57 ir 68 konstatuojamąsias dalis).

88 Dėl bitumo tiekėjų parengiamųjų susitikimų vietų reikia pažymėti, kad ieškovės nurodė tik vieną papildomą vietą, palyginti su 2002 m. BP pareiškimais ir 2003 m. rugsėjo 16 d. *Kuwait Petroleum* atsakymu į prašymą pateikti informaciją, ir kad ši informacija negalėjo būti patvirtinta, buvo kvestionuojama per žodinį administracinės bylos nagrinėjimą ir todėl ji nebuvo panaudota ginčijamame sprendime (ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamoji dalis, 176 ir 177 išnašos). Taip pat, nors Komisija tvirtindama, kad kartelio susitikimai paprastai vykdavo *Koninklijke Wegenbouw Stevin BV* (toliau – KWS) patalpose, pacitavo 2003 m. spalio 2 d. ieškovių atsakymo į prašymą pateikti informaciją ištrauką (ginčijamo sprendimo 59 konstatuojamoji dalis), vis dėlto reikia pažymėti, kad ji

jau žinojo šią informaciją iš per patikrinimus KWS patalpose paimtų dokumentų, 2003 m. rugsėjo 16 d. *Kuwait Petroleum* atsakymo į prašymą pateikti informaciją ir pastarosios bendrovės 2003 m. spalio 1 d. pareiškimo (žr. pranešimo apie kaltinimus 2 priedą).

89 Be to, dėl *Ballast Nedam* ir *Dura Vermeer* dalyvavimo kartelyje reikia pažymėti, kad Komisija jau turėjo tai patvirtinančių įrodymų, t. y. per patikrinimus *NBM Noord-West BV*, *Hollandsche Beton Groep Civiel BV*, ir KWS patalpose paimtus įrodymus ir 2003 m. rugsėjo 12 d. *Dura Vermeer* atsakymą į prašymą pateikti informaciją (žr. ginčijamo sprendimo 76 ir 77 konstatuojamąsias dalis ir 200, 220, 223, 224 bei 226 išnašas).

90 Galiausiai dėl sankcijų bitumo tiekėjams, nesilaikantiems kartelio susitarimų, mechanizmo, *Nynas* pateikti dokumentai (*Hollandsche Beton Groep* siųstas faksas ir sąskaita *Heijmans* ir *Ballast Nedam*) tik patvirtino ir patikslino Komisijos jau turėtus įrodymus. Iš tikrųjų BP savo 2002 m. liepos 12 d. ir 2003 m. rugsėjo 16 d. pareiškimuose jau buvo pateikusi informacijos šiuo klausimu, kaip ir *Kuwait Petroleum* savo 2003 m. rugsėjo 12 d. pareiškime (ginčijamo sprendimo 84 ir 86 konstatuojamosios dalys). Sankcijų mechanizmas buvo minimas ir per patikrinimus *Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV* ir KWS patalpose paimtuose dokumentuose (238 ir 286 išnašos).

91 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog ieškovės neįrodė, kad be jų savanoriškai Komisijai pateiktos informacijos ši institucija nebūtų galėjusi įrodyti pažeidimo esmės ir priimti baudas skiriantį sprendimą.

92 Taigi reikia konstatuoti, kad Komisija nepadarė jokios vertinimo klaidos nepripažindama, kad tik ieškovių pateikta informacija turėjo didelės papildomosios vertės.

93 Visų antra, ieškovės mano, kad dėl vėlyvo jų informacijos pateikimo Komisijai kalta pati institucija, kuri savo prašymą pateikti informaciją išsiuntė *Nynas NV*, o ne *Nynas Belgium*; pastaroji šį prašymą gavo tik 2003 m. liepos 21 d., t. y. praėjus trims savaitėms nuo tada, kai tokius prašymus 2003 m. birželio 30 d. gavo kitos įmonės.

94 Vis dėlto iš bylos medžiagos, o konkrečiai iš susitarinėjimo tarp *Nynas* advokato ir Komisijos matyti, kad pirmasis prašymas pateikti informaciją buvo išsiųstas *Nynas NV* tam pačiam kontaktiniam asmeniui ir tuo pačiu adresu, kaip ir vėlesnis prašymas *Nynas Belgium*, ir kad pastaroji bendrovė pripažino gavusi šį prašymą tuo pačiu metu, kaip ir kiti jo adresatai, t. y. 2003 m. liepos 4 d. Bet kuriuo atveju Komisijos formalaus prašymo pateikti informaciją išsiuntimo ar gavimo datos neturi reikšmės vertinant šių įmonių pateiktų prašymų neskirti baudos ar ją sumažinti chronologiją, nes toks prašymas gali būti pateiktas bet kada, net po netikėtų Komisijos patikrinimų, ir neatsižvelgiant į prašymo pateikti informaciją datą.

95 Visų trečia, ieškovės pažymi, kad Komisija klaidingai nusprendė, jog jų 2003 m. spalio 2 d. atsakyme *Nynas Belgium* neprašė sumažinti baudos. Pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 24 ir 25 punktus „baudos sumažinimo siekianti įmonė turi pateikti Komisijai įrodymus apie minėtą kartelį“ ir „iš generalinio direktorato konkurencijai įmonė gauna raštišką patvirtinimą apie gavimą su nurodyta data, kada buvo pateikti įrodymai“. 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo nenumatoma speciali formali pareiga pateikti prašymą dėl baudos neskyrimo ar jos sumažinimo. Vis dėlto 2003 m. spalio 2 d. atsakyme į prašymą pateikti informaciją *Nynas* vartojamos formuluotės aiškiai nepatvirtina, kad ji ketina remtis 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatomis, o jos advokatas tik nurodė, kad jai pasisekė gauti „dokumentų kopijas, kurios padės komisijai suteikdamos jai didelę papildomąją vertę“. Bet kuriuo atveju klausimas, ar 2003 m. spalio 2 d. *Nynas Belgium* atsakymas jau buvo prašymas neskirti baudos ar ją sumažinti, neturi reikšmės ginčo sprendimui, nes galutinai pateiktų įrodymų kokybę Komisija įvertino tik po administracinės procedūros, o iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija nuspręsdama, jog *Nynas* nepateikė formalaus prašymo sumažinti jai baudą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, atsižvelgė į šį dokumentą, kad įvertintų galimybę sumažinti pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo *Nynas* skirtą baudą.

96 Bendrasis Teismas konstatuoja, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos nuspręsdama, kad ieškovių pateikta informacija neturėjo jokios papildomosios vertės ir dėl to ji negalėjo joms sumažinti baudos pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.

Dėl lygybės principo

– Šalių argumentai

97 Ieškovės mano, kad Komisija pažeidė lygybės principą nepagrįstai jas vertindama skirtingai nei *Kuwait Petroleum*. Pirmiausia jos mano, kad nei viena kita įmonė nebuvo nubausta už tai, kad performulavo savo pareiškimus prieš *ExxonMobil*, o *Kuwait Petroleum*, be kita ko, bauda buvo sumažinta 30 %, nors ji elgėsi lygiai taip pat, kaip ir ieškovės. Be to, jos priekaištauja Komisijai, kad ji skirtingai vertino jų ir *Kuwait Petroleum* pateiktą informaciją. Pastaroji bendrovė lemiamos informacijos pateikė tik 2003 m. spalio 9 d., ir ši informacija tik patvirtino informaciją, gautą per netikėtus patikrinimus, be to, ji buvo ne tokia detali, kaip *Nynas Belgium* pateikta informacija. Tačiau ginčijamame sprendime Komisija nusprendė remtis ne ieškovių, o *Kuwait Petroleum* pareiškimais, be to, ieškovės pareiškimų ji neminėjo kaip daugelio nustatytų faktinių aplinkybių šaltinio. Taip Komisija nesilaikė gero administravimo ir sprendimų motyvavimo pareigų.

98 Komisija atmeta ieškovių argumentus.

– Bendrojo Teismo vertinimas

99 Pirmiausia atsižvelgiant į šio sprendimo 75 punktą reikia priminti, kad Komisija savo sprendime tik užsiminė, jog *Nynas* pateikta informacija neleido jai nustatyti naujų svarbių kartelio požymių dėl to, kad *Nynas* performulavo tam tikrus pareiškimus dėl *ExxonMobil*, tačiau Komisija nenubaudė *Nynas* už šį performulavimą. Todėl reikia atmesti ieškovių argumentus dėl lygybės principo *Kuwait Petroleum* atžvilgiu pažeidimo.

100 Pagal teismų praktiką įgyvendindama savo diskreciją Komisija negali nepaisyti vienodo požiūrio principo, kuris yra pažeidžiamas, kai panašios situacijos vertinamos skirtingai arba skirtingos situacijos vertinamos vienodai, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas, be to, vadovaudamasi šiuo principu, Komisija negali skirtingai vertinti įmonių, kurioms skirtas vienas ir tas pats sprendimas, bendradarbiavimo (žr. 62 punkte minėto Sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją* 533 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Vis dėlto teismų praktikoje pripažįstama, kad Komisija nepažeidžia šio principo, kai ji sumažina arba nesumažina baudos atsižvelgdama į atitinkamos įmonės bendradarbiavimą su ja per administracinę procedūrą (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų *BPB de Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 309–313 punktai ir *Weig prieš Komisiją*, T-317/94, Rink. p. II-1235, 287–289 punktai). Be to, pagal šią praktiką skirtingas požiūris į atitinkamas įmones turi būti aiškinamas nepalyginamu bendradarbiavimo laipsniu, ypač tada, kai yra pateikiama skirtinga informacija arba ši informacija pateikiama skirtingais administracinės procedūros etapais ar skirtingomis aplinkybėmis (2005 m. gruodžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Brouwerij Haacht prieš Komisiją*, T-48/02, Rink. p. II-5259, 108 ir 109 punktai).

101 Be to, reikia pažymėti, kad nors buvo galima nuspręsti, jog tam, kad įmonių bendradarbiavimas galėtų būti laikomas palyginamu, įmonės turi pradėti bendradarbiauti - nebūtinai tą pačią dieną, tačiau tame pačiame procedūros etape (2009 m. balandžio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Nintendo ir Nintendo of Europe prieš Komisiją*, T-13/03, Rink. p. II-947, 178 punktas), šis principas buvo taikomas 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo D skirsniui, kuris nenumatė skirtingo atitinkamų įmonių vertinimo, atsižvelgiant į datą, kada jos pradėjo bendradarbiauti su Komisija, priešingai nei 2002 m pranešime dėl bendradarbiavimo (žr. šio sprendimo 76 punktą).

102 Galiausiai, jei bendradarbiaudama įmonė tik patvirtina tam tikrą kitos bendradarbiaujančios įmonės pateiktą informaciją ir tai padaro ne taip aiškiai ir tiksliai, šios įmonės bendradarbiavimas, nors tam tikru požiūriu Komisijai ir naudingas, negali būti vertinamas kaip prilygintinas pirmosios įmonės, kurį pateikė šią informaciją, bendradarbiavimui. Pareiškimas, kuris tik tam tikra dalimi patvirtina Komisijos jau turimą pareiškimą, iš esmės itin nepalengvina Komisijos užduoties. Todėl negali būti pakankamas pagrindas pateisinti baudos sumažinimą dėl bendradarbiavimo (2005 m. spalio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 455 punktas ir 2011 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Arkema France prieš Komisiją*, T-343/08, Rink. p. II-2287, 137 punktas).

103 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad Komisija nepažeidė lygybės principo sumažindama *Kuwait Petroleum* baudą 30 % pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo ir atsisakydama sumažinti ieškovėms baudą, nes šios įmonės buvo skirtingoje situacijoje. Reikia priminti, kad *Kuwait Petroleum* prašymą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo pateikė 2003 m. rugsėjo 12 d., prie šio prašymo buvo pridėtas įmonės pareiškimas, be to, ji paprašė, kad vertinant jos prašymą neskirti baudos ar ją sumažinti būtų atsižvelgta į dalį jos 2003 m. rugsėjo 16 d. pateiktos informacijos. 2003 m. rugsėjo 18 d. įvyko susitikimas tarp Komisijos ir *Kuwait Petroleum*, o 2003 m. spalio 1 ir 9 d. Komisija išklausė trijų buvusių *Kuwait Petroleum* darbuotojų parodymus. Ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, kad 2003 m. rugsėjo 12 ir 16 d. bei spalio 1 ir 9 d. pateikta informacija dėl savo tikslumo sustiprino jos galimybes konstatuoti pažeidimą, tačiau ji turėjo atsižvelgti į tai, kad prašymas neskirti baudos ar ją sumažinti buvo pateiktas tik praėjus vienuolikai mėnesių nuo netikėtų patikrinimų ir po Komisijos prašymo pateikti informaciją, kad ji jau turėjo tam tikrus kitų bendrovių pateiktus įrodymus ir kad *Kuwait Petroleum* pareiškimai dėl *ExxonMobil* buvo paneigti. Priešingai nei tvirtina ieškovės, *Kuwait Petroleum* nelaukė iki 2003 m. spalio 9 d., kad pateiktų esminės informacijos, o jau nuo 2003 m. rugsėjo 12 d. suteikė Komisijai galimybę patvirtinti turimą informaciją ir įrodyti pažeidimą, konkrečiai pateikdama pirmuosius tiesioginius veiksmų derinimo dėl bitumo susitikimų įrodymus, nes BP, kuri pirmoji informavo Komisiją apie kartelį, ne visada dalyvaudavo šiuose susitikimuose (ginčijamo sprendimo 383 konstatuojamoji dalis).

104 Galiausiai iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovių situacija nebuvo panaši į *Kuwait Petroleum* situaciją tiek kalbant apie informacijos Komisijai pateikimo datą, tiek apie jos turinį. Be to, ieškovės dublike pačios pripažino, kad *Kuwait Petroleum* pateikti įrodymai buvo geresnės kokybės. Taip pat reikia konstatuoti, kad ieškovės per posėdį apklausiamos šiuo klausimu nepagrindė savo tvirtinimo, kad Komisija 2003 m. spalio 9 d. apklausdama buvusį *Kuwait Petroleum* darbuotoją rėmėsi jai 2003 m. spalio 2 d. pateikta informacija. Galiausiai aplinkybė, kad Komisija nusprendė, jog *Kuwait Petroleum* per 2003 m. spalio 9 d. žodinį administracinės bylos nagrinėjimą pateikta informacija turėjo didelę papildomąją vertę, neturėjo jokios reikšmės Komisijai vertinant šios bendrovės anksčiau pateiktos informacijos vertę, taigi ji neturėjo jokios reikšmės ir ieškovių pateiktos informacijos vertės vertinimui.

105 Todėl, kadangi *Kuwait Petroleum* ir ieškovių situacijos nebuvo panašios, nes pastarosios pavėluotai Komisijai pateikė informaciją, kuri nebuvo tokia kokybiška, Komisija nepažeidė lygybės principo atsisakydama sumažinti ieškovėms baudą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.

106 Be to, ieškovės nurodydamos šį ieškinio pagrindą pateikia kaltinimus, susijusius su gero administravimo principo pažeidimu ir pareigos motyvuoti nesilaikymu pažymėdamos, kad Komisija turėjo nurodyti savo išvadų šaltinį ir tinkamai pripažinti ekvivalentiškus įrodymus.

107 Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ieškinyje turi būti nurodyta pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka, ir ši santrauka turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų parengti atsiliepimą, o Bendrasis Teismas priimtų sprendimą, jei įmanoma, be jokios kitos papildomos informacijos. Taigi ieškinyje turi būti išsamiai išplėtotas pagrindas, kuriuo grindžiamas ieškinys, todėl abstraktus paaiškinimas neatitinka Procedūros reglamento reikalavimų. Tokie patys reikalavimai

taikomi ir kaltinimams, pateiktiems grindžiant ieškinio pagrindą (1995 m. sausio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Viho prieš Komisiją*, T-102/92, Rink. p. II-17, 68 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Mo och Domsjö prieš Komisiją*, T-352/94, Rink. p. II-1989, 333 punktas).

108 Nagrinėjamu atveju kaltinimas dėl Komisijos pažeisto gero administravimo principo yra per daug netikslus, ir Bendrasis Teismas net negali nustatyti jo dalyko. Iš tikrųjų ieškovės nenurodo konkrečių ginčijamo sprendimo punktų, kuriuose Komisija tariamai tyčia rėmėsi *Kuwait Petroleum*, o ne jų pareiškimais ir kuriuose ji jų nenurodė kaip šaltinio. Taigi šis kaltinimas turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

109 Kaltinimas dėl nepakankamo ginčijamo sprendimo motyvavimo taip pat labai netikslus. Vis dėlto, net pripažinus šį kaltinimą priimtinu, pagal teismų praktiką motyvai turi, pirma, suinteresuotiesiems asmenims, norintiems apginti savo teises ir patikrinti, ar sprendimas yra pagrįstas, leisti suprasti priemonės pateisinimą ir, antra, leisti Bendrijos teismui vykdyti jos teisėtumo kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į bylos aplinkybes ir ypač į akto turinį, nurodytų motyvų pobūdį ir situaciją, kuriai esant buvo jis priimtas (27 punkte minėto Sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją* 129 punktas).

110 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad Komisija pakankamai aiškiai ir tiksliai nurodė priežastis, dėl kurių ji nusprendė sumažinti baudą *Kuwait Petroleum*, o ieškovėms baudos nemažinti. Iš ginčijamo sprendimo 382–385 ir 389–393 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija manė, jog 2003 m. rugsėjo 12 ir 16 d. bei spalio 1 ir 9 d. *Kuwait Petroleum* pateikta informacija dėl savo tikslumo sustiprino jos galimybę konstatuoti pažeidimą, tuo tarpu 2003 m. spalio 2 d. *Nynas* pateikta informacija, nors ir buvo labai detali ir pateikta spontaniškai, nesustiprino Komisijos galimybės nustatyti pažeidimą, nes tuo metu ši institucija jau turėjo informacijos, reikalingos nustatyti esminius pažeidimą sudarančius elementus. Be kita ko, Komisija pažymėjo kitus šaltinius, kuriuos ji jau turėjo ir kurie, jos nuomone, jai leido nustatyti esminius pažeidimą sudarančius elementus.

111 Taigi šis kaltinimas turi būti atmestas kaip nepagrįstas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą ieškinio pagrindą, susijusį su atsisakymu sumažinti baudą pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B skirsnį.

Dėl atsisakymo sumažinti baudą remiantis gairėmis

Šalių argumentai

112 Taip pat ieškovės nurodo, kad Komisija turėjo atsižvelgti į jų veiksmingą platesnį, nei reikalauja 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatos, bendradarbiavimą pagal gairių 3 punktą.

113 Komisija atmeta ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

114 Pagal gairių 3 punkto šeštą įtrauką Komisija gali sumažinti bazinį baudos dydį dėl „aktyvaus įmonės bendradarbiavimo tyrimo metu, nepatenkančio į 1996 m. Pranešimo dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo taikymo sritį“. Sąjungos teismas yra nurodęs, kad Komisija įmonei, bendradarbiavusiai per procedūrą dėl konkurencijos taisyklių pažeidimo, gali sumažinti baudą pagal šias gairių nuostatas tik tais atvejais, kai netaikomas 1996 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo (šiuo klausimu žr. 32 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 380–382 punktus ir 64 punkte minėto Sprendimo *BASF prieš Komisiją* 585 ir 586 punktus).

115 Kaip ir 1996 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo, jį nuo 2002 m. vasario 14 d. su tam tikromis išimtimis pakeitęs 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo taikomas slaptiems karteliams tarp įmonių, kurių tikslas – nustatyti kainas, gamybos ar pardavimo kvotas, pasidalyti rinkas, įskaitant apgavikiškus pasiūlymus varžytinėse arba importo ar eksporto ribojimą, ir netaikomas vertikaliems karteliams ar karteliams, patenkantiems į EB 82 straipsnio taikymo sritį.

116 Kadangi šioje byloje nagrinėjamam pažeidimui taikytinas 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo, gairių 3 punkto šešta įtrauka ieškovėms negalėjo būti taikoma. Todėl šis ieškinio pagrindas, susijęs su nuostatų, kurios šioje byloje netaikytinos, pažeidimu, turi būti atmestas kaip neturintis reikšmės.

117 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia atmesti ieškinyje nurodytą reikalavimą panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį.

3. *Dėl reikalavimo sumažinti baudą*

118 Reikia atmesti reikalavimą pakeisti ginčijamą sprendimą, nes nei vienas byloje esantis įrodymas nepateisina baudos sumažinimo. Iš viso to, kas išdėstyta, konstatuotina, kad turi būti atmestas visas ieškinys.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

119 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylą, jos turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš *Nynäs Petroleum AB* ir *Nynas Belgium AB* bylinėjimosi išlaidas.

Jaeger Wahl Soldevila Fragoso

Paskelbta 2012 m. rugsėjo 27 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės bylos aplinkybės 1

Procesas ir šalių reikalavimai 3

Dėl teisės 4

1. Dėl prašymo panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį 4

Dėl teisės klaidos 4

Šalių argumentai 4

Bendrojo Teismo vertinimas 5

Dėl akivaizdžių vertinimo klaidų padarytų šioje byloje priskiriant „Nynäs AB“ atsakomybę 7

Šalių argumentai 7

Bendrojo Teismo vertinimas 7

– Dėl Nynas NV komercinės politikos savarankiškumo 8

– Dėl patronuojančiosios bendrovės elgesio nagrinėjamoje rinkoje ir jos vaidmens pažeidime 9

– Dėl per daug formalaus atsižvelgimo į įrodymus 9

2. Dėl reikalavimo panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį 9

Dėl atsisakymo sumažinti baudą pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo B skirsnį 10

Dėl teisės klaidų 12

– Šalių argumentai 12

– Bendrojo Teismo vertinimas 12

Dėl akivaizdžių vertinimo klaidų 13

– Šalių argumentai 13

– Bendrojo Teismo vertinimas 14

Dėl lygybės principo 16

– Šalių argumentai 16

– Bendrojo Teismo vertinimas 16

Dėl atsisakymo sumažinti baudą remiantis gairėmis 18

Šalių argumentai 18

Bendrojo Teismo vertinimas 18

3. Dėl reikalavimo sumažinti baudą 19

Dėl bylinėjimosi išlaidų 19